

Večernik

Leto III. (X.), števil. 181

Maribor, ponedeljek 12. avgusta 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš. po tarifu

Oglaš. sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 6

12. avgusta 1919

so v korakale jugoslovenske čete v Mursko Soboto in Doljno Lendavo in s tem svojim korakom zasigurala vsaj večini prekmurskih Slovencev narodno svobodo v okviru jugoslov. države. Danes slavimo dejansko desetletnico osvoboditve našega Prekmurja.

V vrvenju vsakdanjega življenja smo že skoro pozabili na velike zgodovinske dogodke, ki so se takrat odigrali. V Parizu se je bila srdita diplomatska bitka za nove meje posameznih držav, zlasti pa meje med novo Avstrijo in Madžarsko na eni ter Jugoslavijo, Češkoslovaško in Rumunijo na drugi strani. Avstrijski Nemci so hoteli pohrustati naše slovenske kraje vsaj do Maribora in Drave in vso slovensko Koroško, Madžarom pa so se cedile slinice po našem Prekmurju in Medjimurju. Zastopniki Jugoslavije ter Češkoslovaške pa so odločno vztrajali na zahtevi po koridorju med Avstrijo in Madžarsko. Pri zastopnikih velikih sil je bilo silno malo razumevanja za naše zahteve. Zato je Narodno veče v Zagrebu odredilo najprej okupacijo Medjimurja, Slovenci pa smo zasedli Maribor in Špilje. Koncem 1. 1918. je kapetan Jurišič zasedel tudi Doljno Lendavo, Beltince in Mursko Soboto. Nameraval je zasedeti tudi koridor. Toda začetkom januarja so vdrle madžarske čete (boljševiške) v Prekmurje. Jurišič je imel za ozemlje, ki ga je zasedel, premalo čet, pomoči pa ni dobil, in v hudih bitkah je podlegel. Takrat so pritisnili tudi koroški Nemci v Dravsko in Mežiško dolino.

V Parizu se je bila diplomatska borba naprej. Med našimi in madžarskimi zastopniki, ki so bili še delegirani od »belega« režima v Madžarski, so se vršila pogajanja, da bi naše čete pomagale zrušiti na Madžarskem boljševiški režim. Vse je bilo že pripravljeno, ves načrt za bojni pohod preko Prekmurja proti Pešti izdelan. V Parizu so to izvohali in — Rumuni so dobili nalog, da vkorakajo v Pešto. Vlada Bele Kuna je bila zrušena, na vlado so prišli »belci«. Notranje borbe na Madžarskem so omogočile našim četam novo okupacijo Prekmurja. Naše vojaške oblasti so izdelale nov načrt: odrejena sta bila dva prekmurska odreda, Dravski in Savski, skupno 12 batalionov, 7 baterij, 4 eskadroni, ki sta tvorila pešadijsko divizijo in sta iz dveh strani, iz Medjimurja in od Radgone, prodirala v Prekmurje ter dne 12. avgusta 1919 zasedla vse glavne točke Prekmurja, zlasti tudi Mursko Soboto in Doljno Lendavo. Madžari v Prekmurju so škripali z zobmi, slovensko prebivalstvo, zbegano in pod Madžari tlačeno, pa je plaho pričakovalo nadaljnjih dogodkov. Čete so nameravale prodirati še naprej, tedaj pa je prišel iz Pariza ukaz, da se mora vsako napredovanje v vojaških operacijah takoj ustaviti. Naše čete so se formirale v

Energični ukrepi proti komunistični propagandi

POLICIJSKI PREGLED VSEH NATAKERJEV V ZAGREBU, KER SUMI POLICIJA, DA SO MED NJIMI GLAVNI VODJE KOMUNISTIČNE PROPAGANDE V NAŠI DRŽAVI.

ZAGREB, 12. avgusta. Policijsko ravnanje je izdalo vsem lastnikom hotelov, restavracij, kavarn in gostiln v mestu Zagrebu nalog, po katerem so se morali zavezati, da bodo do nedelje priglasiili policiji vse pri njih nastavljene natakarije in drugo moško pomožno osebje. Policija namreč domneva, da se nahajajo med natakariji vodilni komunisti. Takoj po dogotovitvi natakarskih list se bodo morali vsi natakariji osebno predstaviti

policiji. Dovoljeno jim bo nadaljno obdržanje dosedanje službe in bivanje v Zagrebu samo pod pogojem, ako bodo vložili s 25 Din kolkovano prošnjo z dvema fotografijama in ako bo prošnja od policije ugodno rešena.

Zagrebsko srezko poglavarstvo je izvršilo v okolici Zagreba številne nove hišne preiskave. Aretiranih je bilo več oseb, ki so osumljene, da so vodile komunistično propagando.

Konferenca u Haagu

Haag, 12. avgusta. Kriza haaške politične reparacijske konference je za enkrat odvrnjena. Vodje delegacij šestih glavnih držav so imeli včeraj dopoldne razgovor, na katerem so razpravljali o vprašanju, ali se bo konferenca nadaljevala ali pa bo odgojena. Angleški zakladnik kancelar Snowden je uvodoma izjavil, da nikakor ni mislil žaliti francoskih čustev, nakar je bilo po dve in pol urnem posvetovanju sklenjeno, da se bo danes nadaljevala generalna razprava o Youngovem načrtu, predvsem o stvarnih dajatvah.

Francoski listi naglašajo, da je po razgovoru voditeljev delegacij nastopilo znatno olajšanje, čeprav različne delegacije slejkoprej vztrajajo pri svojih dosedanjih stališčih. Pač pa je ministrski predsednik Briand tekom svojega razgovora s Stresemannom v načelu privolil v prejšnjo izpraznitev Porenja, Stresemannu pa je na drugi strani izjavil, da je vsekakor treba najti ureditev, ki bo Francijo zadovoljila gospodarsko in finančno.

Nemški državni praznik

BERLIN, 12. avgusta. Deseto obletnico ustanovitve nemške republike so praznovali včeraj z velikimi svečanostmi. Jedro prireditev je tvorila slavnost, kateri je prisostvoval tudi državni predsednik Hindenburg. Slavnostni govor je imel notranji minister Severing, ki je podal sliko dela ob desetletnici weimarske ustave in naglašal, da temelji želja Nemčije po miru na spoznanju, da bi eventualna nova vojna uničila kulturo vsega

obrambo fronte od Legrada do Portoskalve. Civilne oblasti so kmalu nato prevzele upravo. Štiri mesece pozneje je prišla razmejitevna komisija.

To je na kratko zgodovina, ki kaže, da bi brez vojaške zasedbe, za katero so pripravljali tla zlasti naši dobrovoljci s te in z one strani Mure, težko bili v Parizu dosegli ugoden rezultat, ker so Madžari uporabili vse svoje dobre diplomatske zveze zlasti s Francozi in Angleži, da bi bili onemogočili delitev Prekmurja in tudi Medjimurja naši državi. Danes torej slavimo prvi praznik osvoboditve slovenskega Prekmurja, ki je dalo naši državi okrog 1000 kvadratnih kilometrov zemlje in krog 100.000 prebivalcev.

Pri tej priliki se moramo dotakniti dvoje vprašanj:

Dne 18. avgusta bodo po Prekmurju slavili desetletnico svobode. Vsa čast in priznanje vsem tamošnjim na-

sveta. Pred državnim zborom se je zbrala ogromna množica ljudstva, ki je priredila državnemu predsedniku navdušene ovacije. Organ komunistične stranke »Die rote Fahne« je bil zaplenjen, ker je ostro napadal republiko in zahteval ustanovitev boljševiškega gospodarstva. Komunisti so tudi sicer ponovno poizkušali napraviti proti demonstracije, vendar pa je v splošnem potekel dan popolnoma mirno in ni nikjer prišlo do resnejših incidentov.

Potres u Milanovcu

BEOGRAD, 12. avgusta. V Gornjem Milanovcu so začutili ob 3.19 precej močan potres. Ljudje so panično zapustili svoje hiše, nakar je sledilo še par sunkov, ki pa so bili slabši. Potres so čutili tudi v Čačku.

Smrt glasovitega hajduka

BEOGRAD, 12. avgusta. Pri vasi Pazici so našli kmetje glasovitega razbojnika Ivana Babojića mrtvega. Okrajni poglavar je odšel takoj na lice mesta, da ugotovi identiteto mrtveca.

Katastrofalno neurje u Čile

SANTIAGO, 12. avgusta. Listi poročajo o strašnem neurju, ki je razsajalo ob čilenski obali. Materijalna škoda je ogromna. Več ladij se je potopilo. Močno poškodovana je tudi ladjedelnica v Antofogasti. Dve angleški križarki sta morali odpluti na odprto morje, sicer bi se ob obali razbili.

rodnjakom, ki so bodisi že pred vojno bodisi za časa prevrata in kasneje okupacijo Prekmurja storili svojo narodno dolžnost. To pa še nikakor ne upravičuje, da so gotove osebe spreminile proslavo v eksploatacijo za interese svoje osebne častihlepnosti in pa za interese gotove politične skupine. Sestava vodilnega odbora in vse njegovo postopanje je bilo žalobno takšno, da je odvrnilo velik krog odličnih nacionalnih delavcev od aktivnega sodelovanja. Z obžalovanjem moramo povdariti, da se je s tem načinom postopanja naši nacionalni stvari v Prekmurju prizadjal težek udarec, zlasti še, ker nam je znano, da je iz sosedne Madžarske pričela tekom zadnjega časa zopet živa akcija za »osvoboditev« Prekmurja in da so propagandni letaki prispeli celo med prekmurske Slovence. Težek narodni in državni greh je, v takih momentih izigravati osebne in partizanske momente.

Šahovski veleturnir u Karlovih varih

Deveto kolo.

Spielmann in bivši svetovni prvak Capablanca sta še vedno nepremagana. Od kola do kola postaja jasnejša slika, da se bo bil glavni boj za prvo nagrado med Spielmannom, dr. Vidmarjem, Capablancem, Niemcovičem in Euwejem. Spielmann sicer še vedno vodi s plus poldruge točke, igrati pa bo moral še z zelo nevarnimi nasprotniki in je zato pričakovati, da se bo ta razlika polagoma zmanjšala, nakar bo začel med glavnimi favoriti takozvani »smrtni ples«.

V soboto je imel Spielmann za nasprotnika dr. Tartakowerja, s katerim je mogel kljub dobri igri doseči samo remis.

Bivši svetovni prvak Capablanca bi skoro podlegel mlademu nizozemskemu velemojstru dr. Euweju, ki je bil že v očitni premoči, a je kasneje napravil napako, ki jo je Capablanca takoj spretno izrazil ter izsilil remis.

Naš velemojster dr. Vidmar je z lahkoto porazil svojega angleškega nasprotnika Thomasa, Bogoljubov je premagal Gilga, dr. Becker pa Mattisona.

Remis so končale dalje še sledeče partije: dr. Treybal - Niemcovič, Rubinstein - Colle, Marshall - Yates in Canal - Saemisch.

Prekinjeni sta bili partiji Menšikova - Grünfeld in Maroczy - Johner.

Stanje po 9. kolu: Spielmann 8, dr. Vidmar 6 in pol, Capablanca 6, Bogoljubov, Euwe, Niemcovič in Rubinstein 5 in pol, Mattison 5, Grünfeld, Johner, dr. Becker, Canal in Saemisch 4 in pol, Marshall, Gilg 4, Tartakower, Colle, Yates 3 in pol, dr. Treybal 3, Maroczy 2 in pol, Thomas 2, Menšikova 1.

Deseto kolo.

Včeraj je trajal turnir radi nedelje samo do 13. ure. Odigrane so bile samo tri partije, vse ostale pa so bile prekinjene. Spielmann si je izvojeval že svojo osmo zmago. Porazil je včeraj v lepi igri Thomasa, partiji dr. Vidmar - Rubinstein in Maroczy - dr. Tartakower pa sta končali remis.

Vod! Spielmann z 9 točkami, sledi mu pa po dosedanjem stanju naš velemojster dr. Vidmar s 7 točkami ter Capablanca in Rubinstein s 6 točkami.

Na drugi strani pa izvestno hrvaško časopisje tudi ob tej priliki zopet ne more skriti svojega konjskega kopita in hoče dokazovati svoje hrvaške aspiracije na Prekmurje, češ, da so bile hrvaške čete, ki so ga osvobodile. Tak način pisanja je neukusen in neresen. Ne zdi se nam vredno, kaj več o tem pisati.

Vsi, ki smo dobre volje, se na današnji dan z radostjo in hvaležnostjo v srcu spominjamo vseh onih, ki so kakorkoli zaslužni za osvoboditev naših prekmurskih Slovencev. Želimo, da bi prenehali malenkostni in otročji poskusi izrabljanja Prekmurja in njegove svobode v osebno ali politično-partizansko eksploatacijo, in želimo, da bi vsi skupaj storili vse, da se bo mogel prekmurski slovenski narod tudi gospodarsko trden in srečen veseliti svoje politične svobode v okviru Jugoslavije!

V počaščenje spomina dr. Gregorja Žerjava

Sest tednov je že minilo, odkar smo izgubili dr. Gregorja Žerjava. Vedno bolj občutimo to veliko izgubo; vedno bolj vemo in vidimo, kako bolešno sta ozirotela ves naš narod in celokupna naša domovina.

Velik človek se je poslovil od nas, blag tvorec rodovitnih dobrin.

On, ki je bil v moških letih ustvarjal joč pokretnik naprednega Slovenstva, neumorni delavec na kulturnem-socijalnem in političnem polju. On, po čigar zaslugi je napredno in svobodoumno Slovenstvo postalo živ in delaven organizem, nezlomljiv v zmagonosni utrjenosti svojih vodilnih idej!

Neumrli raniki je kot borec in poveljnik v boju za jugoslovensko idejo, za katero je živel in trpel, neizbrisno vklepal svoje svetlo ime v zgodovino našega osvobođenja in ujedinjenja.

Bil je silen, odločen bojevnik za edinstvo naroda in države, ustvarjajoč politik in državnik, neprekosljiv upravnik in odličan parlamentarec. Bolj dostojno in z večjo pravico nego on, ne bi bil mogel nihče predstavljati naprednega Slovenstva v jugoslovanskem narodu in njegovi državi.

Ta mož, čigar življenje je bilo tako V Ljubljani, 10. avgusta 1929.

Odbor za počaščenje spomina dr. Gregorja Žerjava.

DR. ALBERT KRAMER
predsednik

Ravnatelj ANTON JUG
poslevodeči podpreds.

DR. STANE RAPE
tajnik

FRAN MARN
blagajnik

Prispevki za spomenik naj se pošilja na naslov Uprava »Jutra« Žerjavov fond, Ljubljana. Osebna vplačila se lahko izvršijo tudi pri blagajni Tiskovne zadruge, Ljubljana, Prešernova ulica, ter pri podružnicah »Jutra« v Mariboru

brezizjemen in kristalno čist izraz ljubezni do naroda in domovine, on, ki je tako nesebično žrtvoval svojo osebno korist za obči blagor —

on, ki nam je postal tako bleščeč in posnemanja vreden vzor narodne in državljanske kreposti —

on, zaslužil,

da mu rojaki Slovenci in Jugoslovenci posnemanja vreden yzor narodne in drminljivega spoštovanja in globoke, večne hvaležnosti za vse, kar nam je tako bogato dajal v svojem prekratku, brezprimerno delavnem življenju.

Skromen, kakor je bil skromen veliki pokojnik vse svoje dni, naj bo ta spomenik, vendar vzvišen in silen, vreden simbol njegovih idej in njegovih del.

Spomenik dr. Gregorja Žerjava naj bo lep, kakor so bili lepi in svetli njegovi cilji in vzori.

Zedinili smo se, da nabiramo darove pokojnikovih prijateljev in spoštovalcev, njegovih soborcev in somišljenikov — tako da bi se čimprej, vsaj pa za obletnico njegove smrti dvignilo v naši sredi to umetniško dostojno znamenje naše hvaležnosti in ljubezni, naše vidno in vekotrajno oddolžilo spomenu dr. Gregorja Žerjava.

in Celju. Prispevki se bodo izkazovali »Jutra«. Dopise je adresirati na »Odbor za počaščenje spomina dr. Žerjava«, Ljubljana, Kazino II. nadstropje, pisarna ZKD.

Obrtna, industrijska in kmetijska razstava v Ljutomeru

OTVORITEV RAZSTAVE. — RAZSTAVLJENI PREDMETI. — ŽIVINSKA RAZSTAVA IN KASAČKE DIRKE.

Ljutomer, 12. avgusta.

Včeraj, ob 11. dop. je bila tu ob navzočnosti javnih organov, obrtnikov, industrijalcev in kmetijcev na slovesen način otvorjena obrtna industrijska in kmetijska razstava, katero je organiziral poseben razstavni odbor ob desetletnici ljutomerskega Obrtnega in trgovskega društva. Razstavo je otvoril predsednik razstavnega odbora, slikarski mojster g. Janko Horvat, ki je pozdravil zastopnike oblasti: oblastnega komisarja g. dr. Leskovarja, vladnega zastopnika, ljutomerskega okrajnega glavarja g. dr. Trstenjaka, delegata Kmetijske družbe za Slovenijo g. ing. Laha in g. Supančiča, predsednika Konjerejske družbe g. Lovra Petovarja, zastopnika obrti in industrije g. Jakoba Zadravca in zastopnike časopisja ter predlagal, da se odpošlje vdanostna brzojavka najvišjemu zaščitniku obrti, industrije in kmetijstva. Nj. Vel. kralju Aleksandru.

V svojem nadaljnjem govoru je predsednik Horvat naglasil, da se je Obrtno in trgovsko društvo kljub neugodnim razmeram odločilo prirediti ob proslavi svojega desetletnega obstoja drugo obrtno in industrijsko razstavo, h kateri je tokrat pritegnilo tudi kmetijstvo, da bi bile čim lepše zastopane vse panoge gospodarskega življenja v Ljutomeru in v Prekljki in da bi se s tem dala vzpodbuda za čim intenzivnejše delo in razvoj. Za njim je pozdravil navzoče ljutomerski župan, g. Fric Zemljčič, izražajoč željo, da bi posebno tuji gosti, ki so se udeležili razstave, odnesli s te prireditve, kakor tudi iz prejšnje prestolnice najboljšo utise.

Po otvoritvi so si predstavniki oblasti, javnih korporacij in gosti ogledali razstavo, ki je nameščena v državni meščanski šoli, v Sokolskem domu in v Katoliškem domu. V poslopiju meščanske šole in v Sokolskem domu so razstavljeni po večini obrtniški izdelki in izdelki in-

dustrije, dočim je Katoliški dom zavzela kmetijska razstava, ki vsebuje gospodarske stroje, poljedelsko, sadjerejsko, vinogradniško in živinorejsko orodje ter poljske pridelke. Najboljše je v tem oddelku zastopana Kmetijska družba za Slovenijo, veliko pozornost pa so vzbujala tudi semena in žita Semenogojke postaje v Beltincih, katero vodi naš odlični strokovnjak g. ing. Mikuš. Poleg tega so v tem oddelku razstavili tudi ljutomerski in okoliški vinogradniki svoja izvrstna vina.

Na razstavi, ki v marsikaterem oziru naravnost preseneča, so zastopani poleg Ljutomerčanov tudi obrtniki, industrijalci in poljedelci iz Murskega polja, Slovenskih goric, Prekmurja in Medmurja. Udeležili so se te sicer več ali manj lokalne razstave pa tudi nekatere znane tvrde iz Maribora, Ljubljane in celo iz Zagreba, kar dokazuje velik pomen te prireditve v središču Prekmurja. Svoje izdelke, ki pričajo o zares visokem strokovnem razvoju, so razstavili obrtniki vseh glavnih in splošnih panog, poleg njih pa tudi nekateri specialisti, kakor n. pr. izdelovalci glavnikov, dežnikov, posebnih gospodarskih priprav itd. Poleg te razstave je bila istočasno prirejena tudi razstava meščanske šole in obrtne nadaljevalne šole v Ljutomeru. Izdelki učencev in učenk, kakor risbe, slike, ročna dela itd. pričajo, da vrši ta zavod pod odličnim vodstvom g. ravnatelja Jana Baukarta in strokovnega učiteljstva veljavno misljo. Nekateri predmeti naravnost presenečajo.

Celotna razstava dokazuje, da je obrtništvo in kmetijstvo v Ljutomeru, na Murskem polju, v Prekmurju in v severnem Medmurju visoko razvito in da se v polni meri zaveda svoje naloge in svojega poslanstva. Pomen razstave pa je glavno v tem, da pokaže domačinom in tujcem gospodarski razvoj tega našega prekrasnega in z vsem naravnim bogastvom oblagodarjenega ozemlja. Želeti bi

Mariborski in dneoni drobiž

Himen.

Dne 10. avgusta se je v Mariboru poročil primarij ptujske bolnice gosp. dr. Aleksander Kühar z gdč. Stanko Zupančičevo. Čestitamo! —

Iz Slovenskih goric.

Od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah v Ptuj in obratno vozi dnevno autobus autopodjetja gospe Marije Kodrič na Ptujski gori. Prebivalci obcestnih in bližnjih vasi na tej progi se ga pridno poslužujejo in bil bi velika dobitka za ondotne kraje, ko bi se držal v voznem redu določene proge in vozil od Ločiča naprej edino le mimo velikih in obljudenih vasi: Destine, Levanje, Gor. in Sp. Velovleka, Pacinj, Podvine; toda večkrat jo brez znanega vzroka mahne pod Sv. Urbanom proti Ptuj in pusti spodnje velike vasi na cedilu. In tako se često dogodi, da za stonj čakaš na avtobus in utrpíš s tem veliko škodo, ker nisi mogel pravočasno priti na določeno mesto. Tako početje pa škoduje tudi podjetnici, ki si s tem odbija potnike. Pričakujemo, da bo podjetnica upoštevala naše želje v prid nam in tudi sebi.

Noč padajočih zvezd.

Sinoči smo imeli izredno diven naravni užitek: Toliko meteorjev kakor sinoči še ni padalo. Na vseh nebesnih smereh, vzlasti pa nad Pohorjem, je bilo toliko nebeskih »raket«, kakor jih stari ljudje ne pomnijo. Zvezdni utrinki so padali v velikih lokih, puščajoč za seboj košate repove, ki so se po par sekundnem pojavu razblinili v temo čarobne poletne noči. V roku 1 ure smo našli 36 letelih večjih meteorjev; a manjših utrinkov nismo utegnili sešteti. Povsem razumljivo je, da so mnogi z izrednim užikom opazovali ta sicer že po meteorologiji napovedan poletni pojav, a našli so se praznovrni ljudje, ki so dali svoji fantaziji toliko poleta, da so se navsezadnje razvile zelo burne replike radi konkluzije, da so ti meteorji predznak — sodnega dne, kar pa je za sedanje pasje dni tudi veselost! —

Zopet velik transport naših delovnih sil — v tujino.

Včeraj je prispelo iz Zagreba v Maribor 360 jugoslovanskih delavcev, namenjenih in določenih za Francijo. Med njimi je bilo tudi 30 Slovencev, večinoma rudarjev, ostali pa so po večini poljedelski in vinogradniški delavci. Tujina se je namreč v teku desetletij prepričala o že svetovnoznanu pridnosti in vztrajnosti slovenskih rok. Zanimivo je dejstvo, da so se inozemski reflektanti na naše delovne moči obvezali, da povrnejo vsem delavcem, ki se obvežejo, da ostanejo pri njih vsaj eno leto — vse potne stroške.

Pršna kopel na vrh Pohorja

je brezdvomno privlačna novost, s katero se lahko ponaša uprava Mariborske koče. Za številne obiskovalce Pohorja je pršna kopel naravnost neprecenljiva dobitka. Inicijatorju te ideje je iskreno čestitati! —

Gozdovniki!

V torek, ob 18. obvezen rodov zbor v meščanski šoli! — Črni Bivol. —

Nove cigarete »Drina«.

S 15. avgustom prično v mostarski tobačni tovarni izdelovati nove cigarete »Drina«, ki bodo veljale po 50 par kakor »Vardar«. V »Drinah« bo izključno hercegovski tobak.

300 obrateljic hmelja

je včeraj dospelo z Dravskega polja v Maribor. Vkrcale so se na koroški viak, namenjene v nove hmeljske nasade pri Marenbergu, kjer bodo odstale nekaj tednov. — Vidi se, da je vzgled Savinjske doline, ki je center slovite hmeljske kulture, omamila Dravsko dolino, ki je pred leti začela z izredno veliko vneto z uvedbo hmeljske kulture, od katere si obeta velik gospodarski dobiček.

Zopet nezgoda pri kopanju.

Neprestano se množe tovrstne nezgode. Nada Nagičeva, 16letna dijakinja si je pri kopanju porezala na črepijah prste leve noge. Morala je skati pomoči na rešilni postaji. —

bilo le, da bi si razstavo, ki se bo zaključila dne 18. tm., ogledali tudi interesenti iz vseh delov naše oblasti, posebno še, ker se bo v sredo, dne 14. t. m., v zvezi s to razstavo vršila tudi živinorejska raz-

Kmetijski oddelek na jesenskem ljubljanskem veesejmu

Program kmetijskega oddelka jesenske pireditve ljubljanskega veesejma »Ljubljana v jeseni« je sledeči:

1. Mlekarski sejem obsega prodajo sira, masla in drugih izdelkov, obsega pa tudi propagando za mlekopitje, ki se po drugih krajih čimdalje bolj širi in ki zasluži, da ga tudi pri nas vpeljemo, ne le iz ozirov na zdravstvo, ampak tudi iz splošno gospodarskih ozirov s posebnim pogledom na napredek naše živinoreje. Na sejmu se bo prodajal sir na debelo in na drobno, ravnotako tudi mlečni izdelki.

2. Vinski sejem bo obsegal prodajo vina in sicer namiznega, ki se bo točil v sodčkih in buteljškoga. Vinski sejem bo nudil obiskovalcem priliko, da se pouče o kakovosti raznih domačih vin najenostavnejšim potom. Na sejmu bodo zastopana vina iz najboljših dolenskih in štajerskih vinskih goric. Vina se bodo za poskušnjo točila v malih kozarcih. Kupčija na debelo se bo lahko sklepala na licu mesta.

3. Sejem za med. Čebelarji bodo postavili na trg svoje letošnje pridelke in bo dana vsakemu prilika, da se o pravem času preskrbi s potrebno količino tega božjega daru, ki igra tako važno vlogo pri naši prehrani zlasti z zdravstvenega stališča. Med in mleko sta bila v davnih časih visoko cenjena pridelka, ki pridobivata danes zopet čim dalje bolj na svoji vrednosti in veljavi.

4. Sejem za kmetijske stroje in gospodarsko orodje. Ta del sejma bo obsegal različne stroje, ki jih rabimo danes za obratovanje poljedelstva, mlekarstva, vinarstva in drugih gospodarskih panog. Na sejmu se bo lahko izbiralo in kupilo stroje za potrebe posameznih gospodarjev, pa tudi za potrebe podružnic in drugih gospodarskih organizacij. Stroji bodo na licu mesta tudi obratovali, da se prepričajo interesenti o delazmožnosti strojev in pouče o njih sestavi.

Zelo aktualno vprašanje!

Kaj je s predvojnimi in medvojnimi maložbami v bivši avstro-ogrski poštni hranilnici? — Tako se zelo upravičeno vprašujejo številni lastniki hranilnih vlog. Na uradni poziv so že pred 3 leti poslali v Beograd svoje dokumente in dokazila, a do danes je ostalo to vprašanje nerešeno. Sedaj je pač že skrajni čas, da se to važno prečansko vprašanje enkrat končno veljavno reši.

Izseljevanje iz naše države.

Po statistiki izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je meseca maja izselilo iz naše države v prekomorske kraje skupno 1.868 oseb in sicer: iz Hrvatske in Slovenije 582, iz Vojvodine 554, Dalmacije 253, Slovenije 237, Srbije 180, Bosne in Hercegovine 36 ter iz Črne gore 26. Največ jih je odšlo v Kanado 572, v Argentinijo 563, v Zedinjene države 376, Uruguay 149, Peru 92 itd. — Vrnilo pa se je meseca maja iz prekomorskih držav skupno 507 oseb. — V evropske države je odšlo s trebuhom za kruhom meseca maja skupno 1.754 oseb in sicer: v Francijo 1.260, Belgijo 234, Luksenburg 210, Nemčijo 32, Holandsko 11 in na Češko-slovaško 7 oseb. Od 1. januarja do konca maja se je izselilo iz naše države v druge evropske države skupno 4.227 oseb.

V Lajterspergu je tekla kri...

Komaj 16letni mesarski vajenec Ivan Rat je dolgo iskal nekoga, kateremu bi »spustil kri«. Slednjič si je v neki gostilni vendar izbral 19letnega Franca Kokola, katerega je z dolgim nožem štirikrat zabolil v levo roko. Mladega suroveža so aretirali, njegovo žrtev pa odpremili v bolnico, kjer so zaradi prenapolnjenosti odklonili njegov sprejem, nakar ga je moral rešilni avto odpeljati na dom v Krčevino. —

Iz cerkvene veže ukradeno dvokolo

Jetniškemu pazniku Ignacu Ploju je neznan uzmovič »sunil« iz veže frančiškanske cerkve dobro ohranjeno dvokolo znamke »Mesler«. Sedlo na volusu pa je tipe »Triumpf«. Ukradeno dvokolo je črno pleskano in vredno Din 1500.

stava, v četrtek dne 15. tm. pa znamenita kasačka dirka, katere se bodo udeležili tekmovalci iz vseh delov naše države

Plavajoči otoki na Oceanu

PRED NOVO ERO LETALSKEGA PROMETA MED EVROPO IN AMERIKO. — GRANDIJOZNI NAČRT AMERIKANCA ARMSTRONGA.

Z neverjetno naglico se izpopolnjuje tehnika sveta. Še je komaj dve leti, kar je Lindy — tako Amerikanci kratko zovejo svojega narodnega junaka Charlesa Lindbergha — preletel Ocean. Še je komaj leto dni, kar je »Grof Zeppelin« prvič preplul Ocean na obe strani. A že mislijo na redni zračni promet med Evropo in Ameriko. Resno se preiskujejo razne možnosti v podrobnosti in se jih skuša v praksi izvesti. Čez nekoliko let že se bomo lahko nekoga jutra vsedli na kakšnem evropskem zletišču na aeroplan in po dobro prespani noči bomo drugo jutro že na obali Amerike. Pot, ki je nekoč trajala skoro cel mesec, bomo odpravili v enem dnevu. Takšno potovanje iz Evrope v Ameriko ali narobe ne bo več nikakršna pustolovščina, ker bo relativno enako varno, kakor s parobrodrom. Da pa se bo to doseglo — in s to mislijo se resno bavi Amerikanec Edward Armstrong — je treba na tej velik razdalji med Evropo in Ameriko urediti mesta, kjer se bodo aeroplani lahko spuščali na odprtem Oceanu in

kjer bodo lahko dobavljali potrebni pogonski material. Armstrong namerava konstruirati nekakšno vrsto plavajočih otokov, ki bi bili na gotovih mestih v Oceanu in kjer bi se lahko avijoni spuščali. Bil bi stalno vsak na svojem mestu, da bi se jih moglo po zemljevidu najti. Teh otokov bi bilo 9 do 10, prilično na vsakih 1000 km po eden: prvi med Ameriko in Bermudskimi otoki, daljnih šest od Bermudov do Azorskih otokov in končno še tri do angleške obale. Vsak izmed teh plavajočih otokov bi dobil ime po enem izmed znanih svetovnih letalcev (Farman, Wright, Nungesser itd.) Na otokih bi se pregledali motorji, popolnile bencinske in oljne zaloge ter eventualno izmenjali aeroplani.

Armstrong je prepričan, da se bo dal njegov načrt izvesti že v najkrajšem času in da bi že prihodnje leto lahko začeli z montiranjem prvega plavajočega otoka na Oceanu. Če se to res posreči, bo pomenilo to novo ero silnega razmaha zračnega prometa med Evropo in Ameriko.

Devet lun planeta Jupitera

KAKO SO BILE ODKRITE. — ŠTIRI VELIKE LUNE. — MANJŠE LUNE IN NJIHOVE LASTNOSTI.

Že prvi zvezdoslovci, ki so krog l. 1610. skozi takrat iznajdeni daljnogled opazovali največjega med planeti, Jupitera, so opazili, da ga obkrožajo štiri velike lune in da so položaj, ki jih pri svojem obkrožanju tvorijo, nad vse zanimivi. Da teh lun s prostim očesom ni bilo mogoče že poprej odkriti, je bilo krivo samo to, da krožijo v preveč neposredni planetovi bližini, tako da jih Jupiter s svojo močno svetlobo popolnoma zasenči. Njihova oddaljenost od planeta pa tudi zares ni velika, astronomično vzeto namreč, kajti prva kroži le v razdalji 420.000 km od Jupiterovega središča, druga v razdalji 670.000 km, tretja 1.076.000 km in četrta 1.877.000 km.

Te lune pa so zares velika telesa, pravi svetovi zase, saj je najmanjša med njimi le malo manjša kakor je naš mesec, največji dve pa daleč presegata planet Merkur. Prva ima v premeru 3950 km (naš mesec le 3480 km), druga 3300 km, tretja 5720 km in je za 1000 km večja kakor planet Merkur ter le za nekaj več kot polovico manjša kakor naša zemlja (12 tisoč 750 km), a četrta 5380 km. Pot teh lun okrog Jupitera je pa mnogo hitrejša kakor je pot našega meseca krog zemlje, ki rabi za to pot 28 dni. Prva luna obkroži planet že v 1 dnevu, 18 urah in 30 minutah; druga v 3 dneh in 13 urah; tretja v 7 dneh in 4 urah; četrta pa v 16 dneh, 16 urah in 30 minutah. Vsled tega tako naglega obkrožanja Jupiterovih velikih lun, so solnčni in lunini mrki tam gor! vsakdanja prikazen in prizori, ki se pri tem nujno opazovalcu v večjem daljnogledu, so silno zanimivi in poučni. Njim se imamo zahvaliti za mnoge važne ugotovitve, kakor za izmerjenje hitrosti svetlobe itd.

Na podlagi opazovanj in spektralne analize so pa zvezdoslovci ugotovili, da imajo te velike Jupiterove lune tudi ozračje in vodo ter s tem vse predpogoje za razvoj organskega življenja. Verjetno je torej, da Jupiterove lune niso tako pusta in zapuščenca nebesna telesa, kakor je naš mesec, tem več da rastejo na njih rastline, žive živali in prebivajo naposled na njih morebiti tudi nam podobni ljudje. Vse to so pa seveda samo ugibanja, kajti naši pripomočki, ki so nam zaenkrat na razpolago, nam še ne dopuščajo pozitivnih zaključkov in trditve. Morebiti pa bomo kdaj v bodočnosti iz našli tudi še sredstva, s katerimi bomo rešili ta problem vseh problemov in bomo izvedeli, kako je na površini drugih svetov, planetov in lun naše solnčnega sistema.

Toda zvezdoslovcem se je z modernimi pripomočki, posebno s po-

močjo fotografiranja, posrečilo odkriti še pet drugih, manjših Jupiterovih lun. L. 1892. je bila odkrita prva, ki kroži krog Jupitera le v oddaljenosti 107.000 km od njegove površine, ima v premeru le 160 km in rabi za to svoj pot samo 11 ur, 57 minut in 4 sekunde. Šesta Jupiterova luna je bila odkrita 12 let pozneje, torej l. 1904. Njena oddaljenost od planeta znaša 160 njegovih polmerov ali približitrovih lun silno povečal. Tudi ta luna no 8.100.0000 km. Ta oddaljenost je ogromna in se je s tem sistem Jupitera majhna, kajti v premeru meri samo 120 km in rabi za pot krog planeta 251 dni. Leto pozneje, 1905. je bila odkrita sedma Jupiterova luna, ki je od planeta še bolj oddaljena, namreč za 167 njegovih polmerov, v premeru ima le 50 km in rabi za pot krog njega 260 dni.

Osma luna je bila najdena l. 1908. in njena oddaljenost znaša kar 0.1713 astronomičnih enot, torej polovico toliko, za koliko je planet Merkur oddaljen od sonca! V svoji ogromni oddaljenosti 330 Jupiterovih polmerov rabi za enkratno pot krog planeta že 2 leti in 3 mesece. Kar pa je pri tej luni najbolj zanimivo je to, da kroži krog svojega središča (Jupitera) narobe, to se pravi, od zahoda proti vzhodu! Tudi ta luna je majhna in neznatna. Zadnja, deveta Jupiterova luna je pa od središča še bolj oddaljena. Odkrita je bila leta 1914., je oddaljena za 345 planetovih polmerov in potrebuje za pot krog središča 800 dni. Po velikosti je slična ostalim zunanjim Jupiterovim lunam.

Po mnenju zvezdoslovcem so vse te zunanje male lune le ujeti planetoidi, ki so slučajno ali po sili gotovih zakonov zašli v preveliko Jupiterovo bližino, tako da jih je s svojo privlačnostjo popolnoma obvladal in prisilil krožiti krog sebe namesto samostojno krog sonca. Da bi moglo biti na teh lunah življenje, za to so veliko premajhne.

„Zlata mrzlica“ v Piemontu

Pred nedavnim je končala romantična zgodba o iskanju zlate rude v dolini Sangone v Piemontu s tem, da je nekaj zlata lakomnih in lahkovernih ljudi izgubilo skoro milijon lir, dva človeka pa sedita v zaporih in premisslujeta svojo usodo.

Koncem l. 1926. je bivši kopalec zlata, ki je delj časa delal v Transvalu, Ruffinato, odkril v kamenju svojega kraja znatne sestavine zlata. Pozval je iz Monze »strokovnjaka-profesorja« Felicia, da bi to uradno potrdil. Vest o zlatu v dolini Sangone se je bliskovito razširila: ljudje so

Sport

Nedeljski sport

Državno prvenstvo je včeraj presenetilo in razočaralo. Hašk, ki je bil siguran favorit, je dosegel proti Jugoslaviji z veliko mujo remis 2:2 (1:1). Silna vročina je igralce ubijala, da so le težko zdržali do konca. Sodnik g. Braun ni zadovoljil 5000 glave publike. — V Beogradu je prisostvovalo ogorčeni borbi med Hajdukom in BSK nad 8000 ljudi. Obe moštvi sta napeli vse sile in predvedli krasen nogomet. Hajduk je že vodil 1:0, BSK je izenačil z 11metrovko in zvišal na 2:1. Hajduk je do polčasa izenačil in zvišal na 3:2. Končni rezultat je 5:5. Sodnik Goebel z Dunaja je bil na mestu. — V državnem plavalnem prvenstvu je Ilirija s 158 točkami zasedla 3. mesto, ki se je pripisovalo morskim klubom. Jadran je ponovno prvak s 351 točkami, Dubrovčani pa so z 203 na drugem mestu. Sušaška Viktorija je razočarala. Plasirala se je na 4. mesto. Primorje je peto, sledi Bob Sombor in Srva z 2 točkama. V waterpolu pa je Jug državni prvak. — Na slovenske plavalne tekme v Varšavi gredo naslednji plavači od »Juga«: trije bratje Dabrovič, Fabris, Grbič in Brajda; od »Jadran«: Novakova, Roze, Olga, Godina, Nevenka, Senjanovič, Markovič, Roje, Brimiša, Čulič, Mirkovič; Županova in Marčeta zastopata Sušak, Grlic Sombor, Pretnar, Wohlfartova in Kocdelič pa Ljubljano.

Slabe dneve je doživela Ilirija na Dunaju. Proti Nicholsonu je zgubila 8:2 (3:1). Sportklubu pa je podlegla celo 12:1 (6:1), Unterreiter, ki je bil prvi dan slab, je proti Sportklubu briljiral. Na 65 km dolgi progi Maribor - Brezno se je vršilo včeraj zadnje trenajžno startanje pred evropsko dirko v Švici. Startalo je 12 kolesarjev »Peruna«, »Edelweissa« in »Poštele«. Vesenjak in Šibeniček sta dosegla izborne rezultate. Prevzovala sta progo v času 2:04, 2:04:6. — Omeniti je treba še Rozmana in Uršiča, tudi »Perunaša«, ki sta rabila le 2:04:5 ozir. 2:09. Rozman je vozil boljše od Šibenika.

Maribor - Gradec

V nedeljo, dne 1. septembra se bo vršila v Gradcu mednarodna tekma Maribor - Gradec. Zadnja medmestna tekma, ki se je vršila v Gradcu, je končala s katastrofalnim porazom Maribora 5:0. Maribor je takrat predvedel jako lepo igro, ki je gotovo stala na višini graškega moštva. Moker teren našim igračem ni

verjeli tembolj, ker so tam že pred več stoletji našli nekaj zlata. In ko je »profesor« Felici še objavil rezultate svojih »znanstvenih raziskovanj« na terenu, je izgubil sleherni dvom. Felici je trdil, da ima ruda, katero je preiskal, 1462—1600 gramov zlata. Po tem rezultatu bi to bila najbogatejša zlata jama vsega sveta. Prebivalstvo je zagrabila zlata mrzlica, cela dežela se je razburkala, veliki dnevniki so poslali svoje poročevalce, da na licu mesta zbero senzacije. Osnovala se je velika delniška družba: italijansko-kanadski rudarski sindikat je dal v gotovini 125.000 lir in razpisal za 175.000 lir akcij.

Toda slave je bil kmalu konec. V rovih niso našli nič več zlata. Uradno se je ugotovilo, da se je Felici goljufivo nazival profesorja. Rudarski sindikat je napravil kazensko ovadbo, lahkoverni delničarji pa so zgubili krog milijon lir. Ruffinato in Felici pa nista pravočasno pobrala šil in kopit in sta bila vtaknjena v luknjo, kjer čakata — sodnega dne.

Prihodnje olimpijske igre v Los Angelesu

Stadion za 125.000 gledalcev.

Filmsko mesto Los Angeles v Kaliforniji bo l. 1932. poprišče 10. olimpijade. V Evropi doslej niti pojma nismo imeli, da se tam že vrše ogromne priprave. Novi orjaški stadion leži skoro sredi mestnega teritorija, 10 minut od centra. Dovoz je mogoč po širokih drevoredih. Stadion bo lahko sprejel 125.000 gledalcev, trikrat več nego v Amsterdamu, in vse na sedežih.

omogočal strelav na vrata, Gradec pa je zabil vse gole po krivdi vratarja Pelka, ki je docela odpovedal. Pelko je sicer odlični igralec, v reprezentancah pa se ni še nikdar obnesel. Na njegov rovaš gre tudi poraz LNP v Celovcu.

Za mednarodno tekmo bo težko sestaviti dobro moštvo, ker trenutno v Mariboru noben klub ne razpolaga z dobrimi napadalci. Vendar ne gre, da bi tudi topot en sam igralec zakrivil poraz. Mariborski nogomet se lahko vzporeja z graškimi in bi danes zmaga Maribora bila povsem zaslužena. Training tekme dveh teamov za sestavo moštva radi neresnosti igračeve nima smisla prirejati. Dobro je, da je podsavez odredil izbirno tekmo Maribor - Ljubljana, ker igra tudi Ljubljana medmestno tekmo 25. avgusta v Gradcu. V Ljubljano je treba poslati moštvo v postavi, v kateri bo nastopilo v Gradcu.

V gol spada brez dvoma mladi Koren, ki je pokazal v zadnjih tekmah odlične zmožnosti. Branilski par bi bilo najbolje postaviti iz Korena I. in Flaka. Waguer ni več na nekdanji višini, Barlovič in Koren pa se ne vjemata. Flak je dober tehnik in taktik, kar je že ponovno dokazal. Tudi kriške vrste ni težko sestaviti. Kirbiš je edini kandidat za centerhalfa, Frangeschu primanjkuje glavna lastnost; točrer pregled igre.

On igra mašinalno. Za stranska kritica prihajajo v poštev Seifert, Konič in Prevornik. Ker pa slednji pavzira že več mesecev, ga je morda riskantno postaviti, Seifert je svetla točka Rapidovega ozadja. Konič je že ponovno dokazal, da ima smisel za lepo in koristno igro. Najtežje pa je sestaviti napad, v prvi vrsti desno stran. Bertoncely - Najžar na levi sta nenadomestljiva. Centerfora danes nimamo v Mariboru. K sreči se je baš vrnil od vojaka Gujo Hreščak, ki pride edini v poštev. Vprašanje pa je, ali je treniran. V Ljubljani se bo pokazalo, če ga je mogoče postaviti. Na desni zvezi bi še najbolj ugajal mali Priveršek. Prihajajo pa tudi Heller v poštev, ki razpolaga z dobrim strelom. Ni pa verjetno, da bi se prilagodil soigralcev. V ta milje spada preje Tonček. Starc na krilu ni šfalen, vendar nima konkurenta

Službeno iz MO.

Klubi se opozarjajo, da se bo vršila v nedeljo, 18. t. m. medmestna tekma Maribor - Ljubljana v Ljubljani, 1. septembra pa Maribor - Gradec v Gradcu. — Tajnik.

Vse je priprósto in smótreno izdélano. Arhitektúra ne kaže nič pretiranega ali kolosalnega. Glavno je komfort. Seveda bodo estetikí našli mnogo napak. Stadion je zgrajen v obliki okrogle elipse. Na treh straneh se dvigajo tribine z nešteti sedeži. Vsi sedeži bodo pokriti in tako gledalci zavarovani pred dežjem.

V neposredni bližini stadiona je plavalnišče z železnico, zraven pa veliki prostori za boksanje, rokoborbo in sabljanje. Novost so prenosne tribine za vesalne tekme. V 35 km oddaljenem pristanišču San Pedro je dirkališče, dolgo 4000 m. Ob obali bodo meč tekmami vozili avtobusi kot tribine s sedeži v obliki stopnišč, z izgledom proti morju.

Za priprave so doslej izdali 3 milijone dolarjev. Nadaljne priprave bodo stale še 2 milijona dolarjev. Mesto Los Angeles samo prispeva 1 milijon kalifornijska vlada pa drugi milijon.

V Los Angelesu pričakujejo ogromen obisk, ki bo dal mestu veliko zaslužka. V mestu bodo na prostih mestih uredili prenosljive hotele in garaže. V 8—10 dneh bo zgrajena tako štirinadstropna stavba z 200 sobami iz betona. Ko se ne bo rabila več, se bo v treh dneh razdrila in železni tramovi se bodo spravili v dva železniška vagona. Olimpijski komite je že pričel z ogromno reklamo. Vendar pa ne upajo na finančni sušič. Toda Amerika, bogata kakor je, si lahko takšen pomp za olimpijado privošči.

Spominjajte se CMD

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 140

»To, kar mu pripovedujete v svojem pismu. Pripomnite lahko, da je na predvečer njegove smrti več častnikov videlo prihajati nekoga, ki ste tudi vi slišali govoriti o njem.«

»Koga?«

»Rolanda Kandiana.«

Bralec ve, da se Roland nikdar ni razodel Aretinu, kdo je.

»Ta Roland Kandiano,« je nadaljeval, »je prišel v taborišče, je bil sprejet v šatoru Velikega Vraga in ga je izzval na nekakšen dvoboj na življenje in smrt; vzrokov tega izziva pa nihče ne pozna. To dajte povedati dozu ali njegovemu odposlanecu. In zdaj, ker je mogoče, da bi me ta vaš razgovor zanimal, bi mu rad prisostvoval, ne da me kdo vidi.«

»Stopite tu noter,« je dejal Aretino in odprl bližnja vrata. »Kadar boste hoteli videti in slišati, kaj se godi v sobi, vam je treba odpreti samo to okence.«

»Izvrstno.«

Aretino je legel v posteljo. Komaj je bil v njej, že je začel kričati na vse grlo:

»Margerita! Marieta! Klara! Frančeskina! Angela! Carina! . . .*) Mrcine ničvredne, ali me boste pustile umreti! Ali res ni med vami niti ene, da bi mi prišla obrisat mojo brado, ki je rosna od solz, ter mi skuhala čaj! Od žalosti me trebuh boli! O ve proklete babe, vredne ste, da bi se sam satan spečal z vami. Ohe, copernice! Gotovo tiče vse skupaj v kakem kotu, zijajo v ogledalo, si češejo glavo in občudujejo svoje cuzke. Le počakajte, vrage, le počakajte! Če bi imel še moči, bi vas prišel počesati s korobačem! In bi vas napudral s klofutami, da! O, ve morilke; . . . Klara! Da bi te kar zdajle kuga zadavila! Pavlina, da bi si zlomila vrat na svojih mramornih stopnicah! . . . Marjeta, da bi te strela ubila! Angela, da bi ti rak razjedel kosti! Krist in madona, tristo hudičev! Vampi prokleti, da bi . . .«

Ves zasopel je Aretino izbruhnil poslednjo in neponovljivo kletvico, eno izmed tistih, ki tvore poglavito bogatstvo laškega jezika — ter se zgrudil na svojo čipkasto blazino mrmraje: »Po meni je!« Ta hip pa je priteklo pet ali šest služkinj, ki so začele noreti okrog gospodarja, skrbeti zanj in ga božati, kosaje se, katera bo prva objela mojstra Petra Aretina. Kar genljivo jih je bilo gledati v tem izbruhu šegave ljubezni.

*) Imena njegovih dekel, ki jih je nazival Aretinke; bile so vse več ali manj njegove priljeznice.

»Ah, mrcine! Zdaj se pa gonijo okrog mene! Zadušile me boste! Hudičeve razbojnice, ali ne vidite, da plakam in potrebujem čaja!«

Presrčkane so bile, čedne in mikavne, te Aretinke, ki nam zgodovina ohranja njih imena in nam opisuje njih lepoto.

»Kaj, dragi gospod, vi plakate!« je vzkliknila Margerita.

»Da, neumnica! Poberi se v kuhinjo in delaj!«

»Kolikaj žalost!« je besedovala Klara. »Dajte, da vam obrišem oči s svojimi črnimi lasmi.«

»Ah, dragec ubogi! . . .«

»Kaj se mu je zgodilo? . . .«

»Kdaj se je vrnil?«

»Pa ne da bi nas bil obvestil, hudobnež!«

»Molčite!« je zagrnel Aretino. »Vrnil sem se nocoj po noči, in sem bil tako žalosten, da sem se vas bal prestrašiti. Izgubil sem svojega najdražjega prijatelja, tistega, ki mi je poslal redno ob nastopu vsake zime po tisoč zlatov, da me ne bi zeblo.«

»Pa vam bomo zdaj me kurile s svojo ljubeznijo, dragi gospod!«

»Jezik za zobmi! To je bil moj najboljši, najpristrčnejši prijatelj, s katerim sem izpraznil toliko steklenic, da jim že sam ne vem števila. Bil je jako dober, tako vrl, tako pošten! Ah, ta žalost je moja smrt!«

Ihtel je. Vse, kar je bilo krog njega, so ga božale in negovale; ta je popravljala odejo, druga mu je naravnala blazine, tretja mu je prinesla čašo čaja.

»Draga Margerita!« je vzdihnil Aretino, »bolj si neumna kakor nabasana gos, toda tvoji čaji so pravcete pesmi. Draga Klara, bežnejša si od lune, in ti, Angela, prijaznejša si od solca . . .«

Tako je nadaljeval in razsipal simbolične pohvale.

Vstopil je sluga, ki je napravil konec temu prizoru, rekoč:

»Njegova prevzvišenost, kardinal-škof, je zunaj in čaka.«

»Izginite mi, vse!« je velel Aretino.

To povelje se je izvršilo z največjo točnostjo; vsa ženska jata je sfrčala iz sobe, preplašena po prihodu strašnega gospoda, ki so se ga bale vse Aretinke.

Bembo je vstopil. Roland je slišal slugo, ko je javil kardinala. Z drhtečo roko je odprl nevidno okence, ki mu ga je pokazal Peter Aretino.

Spoznal je Bemba.

Ustnice so mu rahlo prebledele. To je bilo edino vidno znamenje gneva, ki se je razpalil v njegovi notranjosti. Vse polno vprašanj je navallig na njegov um. Kaj se je moralo zgoditi? Kaj je vzrok, da vidi Bemba, ki ga je pustil zaprtega v

podzemeljski temnici Črne Jame, zdaj tu v Benetkah pri Aretinu? . . .

A Bembo je bil sedel k Aretinovi postelji. »Pravkar sem bil v doževski palači,« je dejal; »dož me je naprosil, da naj grem k tebi in te vprašam za nekatera pojasnila o vsebini tvojega pisma.«

»Joj, prijatelj,« je rekel Aretino z boleznim glasom, »saj vidiš, da sem bolan od tiste vsebine.«

»Torej je resnica?«

»Še preveč je res!«

»Z lastnimi očmi si videl Velikega Vraga umirati?«

»Kako bi drugače pisal, da sem ga videl?«

»To je strašna nesreča . . .«

»Zame!«

»Za vse!«

Bembo je nekaj časa mrklo pomolčal. Tisto, kar ga je najbolj plašilo, ni bila smrt Ivana de Medičis, pač pa to, da je bil ta udarec, ki je zadel oba dva, zadani od Rolanda Kandiana.

Da je bil Veliki Vrag ubit, to je bila pač gotovo nesreča, zlasti za doža; toda ta nesreča se je dala popraviti. Npopravljiva pa je bila delavnost in sovrastvo Rolandovo.

»Daj,« je dejal, »povej mi vse nadrobno.«

Aretino se je spustil v blestečo pripoved, ki je delala vso čast njegovi domišljiji. Na podlagi naravnokovanega pisma je razvil pred Bembo cel roman, in podrobnosti, ki mu jih je narekovala njegova rodovitna iznajdljivost, so bili tako patetski, da so mu povzročili potok novih solza.

Odslej je bila v Bembovih očeh jasna in pribita gotovost, da je bil Peter Aretino resnično navzoč pri smrti Velikega Vraga.

Poslušal je pripoved z zanimanjem, ki je veljalo Aretinu kot nekak nem poklon, namenjen njegovemu literarnemu talentu.

Vseeno pa je dodal:

»Nisem te vprašal o smrtnem boju; tvoje pismo govori o tem poglavju dovolj obširno. Toda v vsej tej reči je par točk, ki si jih moram razjasniti natančneje.«

»Le povej!« je dejal Aretino.

»Vse po vrsti: predvsem, ali si izpregovoril z Ivanom de Medičis kako besedo o namenu svojega poslanstva?«

»Saj ni bilo časa.«

»Torej je Veliki Vrag umrl, ne da bi bil izvedel, po kaj prihajaš v njegov tabor?«

»Tako je!«

»Torej sledi, da pred svojo smrtjo ni mogel z nikomur govoriti o Foskarijevih namenih?«

»Za to ti jamčim.«

»Dobro; preideva k drugemu vprašanju,« je menil Bembo, obotavljaje se. »Tisti, ki je streljal na Velikega Vraga . . .«

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in osebne namene občinstva; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Dln 6.—

Mali oglasi

Zemlja, dopletovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Dln 10.—

Psa volčjaka
dobra varuha, leto dni starega prodam. Kleiderman, Dankove barake 8, Maribor. 1927

Zimo staro
(obnošene posteljne blazine) kupi sedlarska delavnica na Slomškovem trgu št. 6. — 1928

Proda ali v najem
se da s 1. septembrom enodružinska hiša na Betnavski cesti št. 35. Posojilnica v Mariboru, Narodni dom. 1925

Iščem v najem posestvo
v okolici Maribora. Ponudbe na upravo lista pod štifro »Za november«. 1885
Avto Fiat 509

Službo po dnevi
išče zanesljiva gospa srednjih let. Ponudbe na upravo »Večernika« pod štifro »Črez dan«. 1929

Skladišče — klet,
veliko v sredini mesta oddam v najem. Ponudbe pod »klet 1. sept.« na upravo »Večernika«. 1889

Lepo trgovsko
ali najemniško hišo, event. vilo v notranjosti mesta kupim. Ponudbe na upravo lista pod »300.000«. 1886

Ugarskega vajenca
sprejemem. F. Kneser, urar Maribor. Aleksandrova c. 27. 1891

V popolno oskrbo
sprejme iz ugledne rodbine nižje-gimnazijca kot tovariša k svojemu sinu profesor. (Strogo nadzorstvo, glasovir, vrt, nemški in francoski jezik.) Prof. Franc Skok, Maribor-Krčevina, Sernčeva ulica 120. 1768

Učenca
sprejme manufakturna trgovina, Srečko Pihlar, Maribor. 1904

Pozor!
Vzamem v mojo trgovino ki ima koncesijo za točenje »Dalmatinca«, ki bi točil. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Dalmatinski vinotoč«. 1899

Kompletna spalna soba,
jedilnica in kuhinja radi selitve na prodaj. Vpraša se: Pobrežje, Cankarjeva ulica 7, pritličje, dnevno od 10.—12. ure. 1926

1924
Vinotoč
na Kalvariji
(na Janovem posestvu)
odprt

Dober nakup

zviša Vaš promet, zato obiščite

LIPSKI JESENSKI VELESEJM 1929

splošni, tehnični, stavbeni velesejm 25.—31. VIII.
tekstilni velesejm 25.—28. VIII.
velesejm športnih predmetov . . . 25.—29. VIII.

Vsa pojasnila se dobe pri častnih zastopnikih

za Mariborsko oblast: Dr. Leo Schelchenbauer, kem. laboratorij, Maribor, Trg Svobode 3. Tel. 103
za Ljubljansko oblast: Stegu, Ljubljana, Gledališka ulica 8, telefon 2925 1878

Tovorni auto s prikolico na prodaj.

Pojasnila daje: CIGLARNA LUBREG 1930

Dr. A. Kansky kem. tovarna Gledališka ul. **Liubliana**

Zastopstvo za Slovenijo